

Îmbogățirea bazei documentare la Arhivele Naționale ale României

Se poate afirma că anul 1996 a fost – atât sub aspect calitativ, cât și cantitativ – mult mai „generos” decât precedentul, sub aspectul îmbogățirii bazei documentare a Arhivelor Naționale: în urma achiziționării de documente – prin ofertă sau donație – s-au constituit trei fonduri personale și s-au „completat” un număr de nouă fonduri și colecții documentare.

Sub aspect cantitativ se „remarcă” donația dlui Popovici Mihai; acesta a oferit instituției noastre arhiva personală a academicianului Ion Popescu-Puțuri (decedat în 1993), arhivă care conține cca 50 m.l. de documente privind activitatea lui Ion Popescu-Puțuri ca director al Agerpres, ambasador în Ungaria, președinte al Uniunii Scriitorilor, director al Institutului și Muzeului de Istorie al P.C.R. și membru al Consiliului de Stat.

Fondul personal V. V. Rășcanu s-a constituit în urma donației istoricului și criticului de artă Petre Oprea. Mărturiile documentare conținute de acest fond sunt: un registru de comenzi al „Turnătoriei V. V. Rășcanu” și 113 fotografii cu imagini ale unor statui turnate în bronz, în România, sub îndrumarea conducătorului acestei firme. Registrul firmei menționate – firmă care a asigurat, de altfel, timp de o jumătate de veac turnarea celor mai valoroase componente ale monumentelor realizate de sculptorii români – cuprinde, în 129 file, succesiunea lucrărilor executate în anii 1930–1931 cu înregistrarea denumirilor pieselor, a autorilor lor, a sumelor încasate, a cantităților de metal folosite și a beneficiului întreprinderii, iar cele 113 fotografii ne amintesc, printre altele, de câteva monumente dispărute în ultimele decenii ale secolului nostru.

Un alt fond personal constituit în urma unei donații este cel al profesorului de istorie din Râmnicu-Vâlcea, Manole I. Petre. Acesta a donat următoarele lucrări personale: *Figuri de cărturari și dascăli vâlceeni* (106–1864), *Contribuții la istoria învățământului din municipiul Râmnicu-Vâlcea în secolele XVIII-XIX* (1700–1864), *Istoria învățământului vâlcean din cele mai vechi timpuri până la 1864*, *Anuar vâlcean* (3 000 000 î.e.n.–1994), *Monografia școlii generale din comuna Goranu, județul Vâlcea*.

Colecții „Personalități” din cadrul Direcției Arhivelor Naționale Istorice Centrale i s-a adăugat un document donat de dl Suciș Ștefan: o scrisoare din 1934 a dr. Petru Groza trimisă de la Deva către Franci băcsi (?).

Aceiași colecții „Personalități” i s-au adăugat și cele 45 de documente – originale și copii din 1908–1938 – ale ofertei dnei Martha Greceanu.

Un număr de 44 de documente trimise din București, în perioada 1908–1938, – în limbile franceză, engleză, germană și română – conțin date despre: declarații ale profesorului G(h). Murgoci în legătură cu pagubele provocate de ruși și germani casei sale și cabinetului de geologie și mineralogie de la Școala de Poduri și Șosele București, note de plată și facturi pentru lucrările executate la proprietatea dnei Agnes Murgoci de către Întreprinderile generale tehnice „inginer Tiberiu Eremie”, de primăria orașului București, adrese ale Băncii României către

dl Ionescu, Helen Beveridge Herklots și Radu Murgoci în legătură cu noul regim al leilor, cu titlurile de care dispun ș.a.

Cel din urmă document al ofertei dnei Greceanu este o scrisoare a inginerului Tiberiu Eremie către dna (A.) Murgoci, care se referă la reparațiile executate la casa acesteia, la evaluarea lor, la vizita făcută dnei Bârseanu la Sibiu ș.a.

Fondul familial Sturza existent la D.A.N.I.C. s-a „completat” cu cele 277 documente și două cărți – originale și un concept – ale ofertei dlui Măceșanu Dorel. Documentele amintite sunt în mare parte scrisori și cărți poștale trimise de la Adjud, Atena, Ascension, Berna, Birmingham, București, Călimănești, Călinești, Dulcești, Iași, Miclăușeni, Paris, Predeal, Roma, Roman, Sasca, Topliceni, Viena ș.a. în limbile germană, franceză, engleză și română, în perioada 1756–1939.

Din 1845 aprilie 21 – (1935) iulie 14 sunt 46 de scrisori, cărți poștale și înscrisuri adresate – din București, Birmingham, Iași, Izvorul de Sus, Miclăușeni, Muntele Athos, Roman – Mariei G. Sturza, Ecaterinei Cantacuzino, lui Matei Ghica, de către generalul Lambrino, starețul David de la biserica Buna Vestire schitul Lacu, Gherontie, episcopul Constanței, Anna Maghieru, Zoe D. Sturza, Ionel N. Ghica ș.a. în legătură cu vânzarea unor locuri din Tg. Frumos și Criviștea ale răposatului vornic Alecu Sturza, cu evaluarea proprietății Miclăușeni în scopul acordării unui împrumut bănesc, cu moartea lui Șerban Cantacuzino la Berna, cu epidemia de gripă, lipsa medicamentelor ș.a.

Un număr de 57 de scrisori, cărți poștale, chitanțe, rețete – originale și un concept în limba germană din 1850–1927 – care au ca loc de emitere Berna, Dulcești, Grabownica, Iași, Lemberg, Pera și Viena, se referă la împrumutul făcut de Caterina Cantacuzino pentru repararea castelului de la Miclăușeni, conțin date ale corespondenței lui Hodler cu Caterina Cantacuzino, pe această temă, scot în evidență problemele legate de întreținerea unor cai ai lui Alexandru Sturza, de comandarea unor cărți la Herder ș.a., de corespondența principesei G. Sturza, născută Ghica ș.a.

În cuprinsul aceleiași oferte a dlui Măceșanu întâlnim și 6 scrisori în limba franceză trimise în perioada 1866 martie 4–1897 ianuarie 11/23 de la București, Miclăușeni, St. Petersburg, de către George, M. Bolomey, Adina către dna George Sturza, Mitică și Dudu (Caterina Cantacuzino) în legătură cu „revoluția legală” împotriva lui (Al. I.) Cuza, cu accidentul prințesei Suțu la Sasca, cu întâlnirile (cina, balul, vizitele) avute cu soții Socec, H. Fălcoianu, Peretz, Bălăceanu, Zizi Cantacuzino, Marieta Știrbei, Eliza Marghiloman, Irina Câmpineanu, dna general Manu, Lala Cesianu ș.a.

Foarte interesantă este corespondența – în limba franceză – dintre R. și A. Balș, Maria Suțu, Zoe, Mitica, Elena, Maria Sturza, Lizica în legătură cu vizitele în Grecia, Italia, Constantinopol, cu întâlnirile dintre familiile Suțu, Mavrocordat, cu procesul lui George Suțu cu guvernul, cu zvonurile referitoare la o nouă lovitură de stat a lui Kogălniceanu, cu comportamentul prințului moștenitor, cu modul în care Pisoschi îl aștepta pe prințul Cuza la Ostende și alte evenimente mondene (de exemplu, căsătoria dnei Ghica-Comănești cu Alexandru Știrbei, la Buftea ș.a.). Scrisorile – în număr de 40 – sunt originale și au ca locuri de emitere Adjudul, Atena, București, Călinești, Ghergani, Iași, Marsilia, Miclăușeni, Paris, Ostende, Roma, Sasca și Veneția.

Tot în limba franceză sunt 11 scrisori din 1905 februarie 1–1908 martie 17, adresate din București, Miclăușeni, Miroslava, Paris, Predeal, Roman; este vorba de corespondența Ecaterinei Cantacuzino (Dudu) cu Olga și Alexandru Sturza, cu

Mime?, cu soțul ei Șerban Cantacuzino ș.a. în legătură cu sănătatea familiei, alegerile pentru I colegiu, balul de la Irina, vizita Elenei Balș Cantacuzino ș.a.

Correspondența Caterinei Cantacuzino (Dudu) cu Olga, Șerban și Mime – 5 scrisori în limba franceză din 1909 august 12–1910 aprilie 17 trimise de la Miclăușeni, Paris, Sasca – se referă la vizita la San Remo, la șederea la Ghergani, Florești, Sasca, la veștile despre Mitica, Elsa, George ș.a.

În limba engleză sunt un număr de 21 cărți poștale adresate, în perioada (1909) august 11–(1937) august 31, de la Ghergani, Mănăstioara, Sasca, de către Anna Mariei Sturza, de către M...? (indescifrabil), Caterinei Cantacuzino ș.a. în legătură cu membrii familiei (Matei, Didina, Nicu, Șerban ș.a.) și cunoscuții (Nicu Grădișteanu ș.a.), cu epidemia de gripă, șederea la Copliceni ș.a.

Alte 35 de scrisori și cărți poștale – (cca 1910–1930) – sunt adresate în limba franceză, din București, Florești, Ghergani, Miclăușeni, Saint-Etienne, Sasca, Topliceni de către Maria, Zoe, Mime?, A. Ghica, Sofia Suțu ș.a. Mariei Sturza și Caterinei Cantacuzino, în legătură cu sănătatea lui Șerban, soțul celei din urmă, cu moartea Irinei, cu vizitele făcute la Bacău, Agapia, Neamț, cu epidemia de scarlatină din București, cu petrecerea sărbătorilor la Ghergani ș.a.

Un număr de 6 scrisori ale ofertei dlui Măceșanu – în limba franceză, din 1911 ianuarie 27–1912 octombrie 28 – ale mamei Caterinei Cantacuzino (Dodo) către copiii ei, a lui A. Ghica către Maria Sturza ș.a. – trimise de la Ghergani, Miclăușeni și Wellington, se referă la sănătatea lui Șerban, la prezența Ghiculeștilor la Ghergani, la sechestrul pus la Sasca, la atitudinea politică a lui Constantin Pașcanu, la vizita familiilor Lambrino și Capșa ș.a.

Alte documente – 9 scrisori și cărți poștale în limba franceză din 1913 mai 29–august 10, trimise de la Ghergani, Miclăușeni, Semmering, Techirghiol – sunt adresate Caterinei Ș. Cantacuzino și Caterinei Cantacuzino născută Sturza de către Șerban Cantacuzino (soțul celei dintâi), de către Maria <Sturza>, Natalia ș.a. și conțin informații privitoare la ocuparea Silistrei, la revoluția de la Sofia, la întâlnirile cu Düring ș.a.

Alte 5 scrisori, tot în limba franceză, trimise de la Atena, Berna, Ghergani, Miclăușeni, Zamora, în perioada 1914 iulie 15/28–1915 decembrie 15, sunt ale H.M., A.L. ș.a. către Maria Sturza și se referă la lecțiile cu Matei, la efectele războiului ș.a.

Din 1916 martie 29–septembrie 3 sunt 5 scrisori și cărți poștale în limba franceză care au fost trimise de la Berna, Geneva și Ghergani de către Emma Hodler-Bichsel, Șerban (Cantacuzino) și A. către Caterina Cantacuzino în legătură cu activitatea lui Șerban la biroul de prizonieri, cu sănătatea membrilor familiei ș.a.

Tot 5 scrisori și cărți poștale – din 1917 mai 17–1918 decembrie 4 – care au ca loc de emiter Berna, Geneva, Mănăstioara sunt în limba franceză și au fost adresate Caterinei Cantacuzino și Mariei Sturza de către Emma Hodler-Bichsel, N. Mora, Elena și Maria și privesc situația financiară și de sănătate a cunoscuților.

De asemenea, în limba franceză sunt un număr de 15 scrisori și cărți poștale adresate – din 1919 aprilie 16/30–1920 ianuarie 14 – trimise din Ascension, București, Geneva, Sion – Mariei Sturza și Caterinei Cantacuzino de către M. Bolomey, Ilie (fratele Mariei Sturza), A. Ghica, E. Candalle, Ionel (Maghieru?) sau Ghica? ș.a. în legătură cu situația de la Miclăușeni și Sasca după anii de război și ocupație, cu vânzarea unei părți din Ghergani, cu plecarea lui Ilie în Transilvania împreună cu Iorga ș.a.

Ultimele scrisori și cărți poștale ale ofertei dlui Măceșanu Dorel, în număr de 12, sunt tot în limba franceză, din 1922 iunie 7–1939 iunie 30, și au fost adresate Mariei Sturza și Caterinei Cantacuzino de către A. Ghica, Sevasta, Adina, Iulia și Margareta Bolomey, Lilica ș.a. în legătură cu situația politică din Grecia, accidentul avionului lui Ionel ș.a.

Pe lângă cele 277 de documente menționate mai sus, oferta dlui Măceșanu Dorel cuprinde și două cărți: *Aforismele lui Hippocrate*, adunate de Theodor Jansson din Almeloveen (Danemarca), doctor în medicină, dedicate dr. Iv. Munnicks, membru al Academiei de Anatomie și Botanică; cartea este tipărită în 1756, la Leipzig, în limbile latină și greacă și are 132 f. Cea de-a doua este o *Cărtică de rugăciuni pentru creștinii catolici*, de Johann Georg Bernhard, profesor de religie, ediția a XII-a; cartea a fost tipărită în 1929, la Linz, în limba germană și are 165 f.

Colecției „Documente privind Transilvania“ i s-au adăugat cele 20 de documente – 2 originale și 18 copii – în limbile latină și germană ale ofertei dlui Constantin Liviu Viorel.

Primul dintre documentele originale este o diplomă din 1478 prin care Matei Corvin, regele Ungariei, întărește sașilor din scaunul Cincul o serie de acte de la regele Andrei al II-lea (1224) și Ludovic cel Mare (1366); diploma, în limba latină, este validată cu un sigiliu atârnat și conține transcrierea actelor amintite mai sus.

Cel de-al doilea original este o hotărâre din 1663 decembrie 14 prin care Consiliul din Sibiu reglementează activitatea breslei săpunarilor; documentul, în limba germană, are și un sigiliu orășenesc în ceară roșie în căuș de lemn, foarte bine păstrat.

Un număr de 8 documente ale ofertei dlui Constantin Liviu Viorel sunt copii, din 1766, în limba latină, ale unor documente din 1472–1639 emise la Giavarino (Jaurini, astăzi în Slovacia), Buda și Alba-Iulia.

Cea mai mare parte a documentelor de mai sus – 7 – sunt diplome prin care regii Ungariei: Matei Corvin, Vladislav al II-lea, Ludovic al II-lea și Gheorghe Rákóczy, principele Transilvaniei, acordă și întăresc bistrițenilor drepturile lor asupra unei mine de argint și asupra unei văi din vecinătatea orașului Rodna, drepturi care aparținuseră locuitorilor de aici, dreptul de a vinde bere și vin în târgurile din această așezare, iar unor persoane din Bistrița li se întărește stăpânirea asupra unor posesiuni aflate la hotarul cu Maramureșul: Mesteacănul, Piciorul, Măgura lui Ștefan, Obârșia etc. În cadrul acestor documente este și actul din 1472 noiembrie 4, prin care Matei Corvin, regele Ungariei, poruncește administratorilor financiari să repună în drepturile pe care le-au avut de la vechii regi ai Ungariei pe toți românii din districtul Rodna, precum și actul din 1475 noiembrie 5, prin care conventul mănăstirii Sf. Fecioară Maria din Cluj-Mănăstur – din porunca regelui Matei Corvin – întărește locuitorilor orașului Bistrița o vale din vecinătatea orașului Rodna.

Celelalte acte – 10 – în limba germană, ale ofertei dlui Constantin Liviu Viorel sunt copii autentificate, în 1839 și 1865, ale unor documente din 1763–1778, emise la Koş, Sibiu, Bistrița și Năsăud. Documentele (liste, aprecieri, mărturii) se referă la procesul bistrițenilor asupra unor drepturi de proprietate pentru o vale din vecinătatea orașului Rodna, la despăgubirile pe care trebuie să le primească Magistratul Bistriței în urma cedării văii Rodna, la hotărârea Comisiei Militare din Năsăud în pricina dintre satele Rebra Mare și Varaira pentru terenuri în Valea Runcului, la repartizarea unor terenuri comunei Poeni, ținutul Rodna – munții Piciorul, Mesteacănul și Piciorul Negru, cu pășunile lor – de către Comisia Economică Militară ș.a.

Pe lângă documentele analizate mai sus, oferta dlui Constantin a conținut și patru cărți care au îmbogățit fondul documentar al Arhivelor Naționale: o *Bucoavnă*, tipărită în 1840 (38 p.), o *Colecție de nuvele*, tipărită în București, la 1847 (282 p.), *Condica de Comerțiu a Țerii Românești*, ediție nouă, dată în tipar de aga K.N. Brăiloiu, la 1858, în București (208 p.) și *Apărarea Ministerului din 30 aprilie 1860*, a lui Cogălniceanu D.M., tipărită la Iași, în 1861 (123 p.).

Ofertele de documente ale dnelor Iliescu Marina Ruxandra și Haită Emilia și a dlui Cristescu Sorin au „îmbogățit” colecția „Achiziții noi” existentă la D.A.N.I.C.

Dna Iliescu Marina ne-a oferit spre achiziționare un număr de 10 documente – originale și copii – din 1789–(1873).

Documentul din 1789 mai, emis la Cordoba, în limba spaniolă, conține două extrase din registrul botezaților: al lui Ramon Iosef Rafael Antonio Genaro Juan Martin (din 1787) și al lui Iosef Rafael Antonio Luis Beltian Miguel Mariano (din 1786), fiii lui Iosef de Aquilar și Leno Juana Fernandez de Cordoba și Nenegas; extrasele sunt scrise de Diego Garcia Bacna, parohul Bisericii St. Pedro, și adevărate de martori.

Alt document al acestei oferte este o adeverință din 1836 aprilie 30, în limba italiană, prin care Asociația Tâmplarilor din Valleta (Malta) confirmă că l-a ales pe Rosario Caroano „consul” al tâmplarilor.

Celelalte opt documente ale ofertei dnei Iliescu sunt în limba turco-osmană; ele sunt acte de vânzarea-cumpărarea unor proprietăți din Sulina (o casă pe strada Maggiore) din perioada (1798)–(1873), acte care au aparținut familiei Caruana.

În cuprinsul ofertei dnei Haită Emilia întâlnim originale și copii din 1829–1934.

Un prim grup de documente – 17 – din 1881 iunie 21–1914 iunie 17 sunt originale și copii emise la București și Castelul Peleş în limbile română și germană (3); ele sunt acte (brevete, certificate, diplome școlare și regale) care se referă la împământenirea, studiile, medaliile și ordinele conferite lui Arthur Pukclizki, inginer, ajutor al dirigintelui construcției portului Constanța (de exemplu, Ordinul „Coroana României” în gradul de cavaler, medalia pentru „Bărbăție și credință” clasa a II-a).

Al doilea grup de documente din oferta dnei Haită – 8 – din 1824–1934 mai 9– în limbile română și germană – se referă la împământenirea și ordinele conferite lui Vothberg Henry, avocat, director al Casei Muncii C.F.R. prin brevet sau diplomă regală (de exemplu, „Coroana României” cu spadă în grad de cavaler cu panglica „Virtutea militară” în grad de ofițer comandor, „Meritul Comercial și Industrial” clasa I).

Oferta dlui Cristescu Sorin conține 202 documente – originale, concepte, copii – din 1445 (6953) august f.z.–1875, documente care s-au adăugat „Achizițiilor noi”.

O traducere din 1747 (7255) aprilie 8 aparține unui document din 1445 (6953) august f.z.: este un uric prin care Ștefan, vv. Moldovei, îi dăruiește boierului Ureche, pentru slujba sa, satul Cincov (?), hliza Obșească din Căliman ș.a.

Un număr de 19 documente – din 1662 (7180) mai 1–1798 (7306) aprilie 2 dintre care 3 sunt copii – (o hotărâre a lui Iordache, fost mare postelnic, caimacam al Craiovei, o anafora a ispravnicilor jud. Vâlcea, cărți de hotărnicie, diate, zapise, foi de zestre) se referă la vânzarea (dăruirea) unor moșii și la pricinile dintre locuitorii din Râmestți, Recea, Romani, jud. Vâlcea și Leu de Jos, jud. Romanați.

Alte documente – 12 originale și copii din 1800 aprilie 11–1810 decembrie 18 (ex. hotărârea Divanului Craiovei, jalbă și zapise) conțin informații privitoare la stăpânirea unor moșii în Recea și Râmești, jud. Vâlcea.

Din perioada imediat următoare celei a documentelor de mai sus – 1812 ianuarie 15–1821 decembrie 28 – sunt 18 originale și copii (exemplu, o hotărâre domnească, foi de zestre și zapise) ale unor moșneni din Fometești, Râmești, Recea, Sârbești, documente care se referă la părți de moșie și livezi cumpărate în jud. Vâlcea.

Oferta dlui Cristescu mai cuprinde și 49 de documente – originale și copii printre care hotărâri domnești, jalbe, zapise din 1821 martie 15–1830 care privesc vânzarea, alegerea și hotărnicirea unor stânjeni de moșie și livezi din Băseni, jud. Teleorman, Recea și Stroești, jud. Vâlcea.

Un număr de 29 originale, copii și un concept din 1831 aprilie 28–1840 decembrie f.z. sunt documente (cărți de împăcare, foi de zestre, de cheltuială și de ispașă, jalbe, zapise și sloboziri din slujbă) care se referă la stânjeni de moșie și livezi cumpărate în Românești, Slătioara și Stroești (jud. Vâlcea).

Mai sunt în cuprinsul ofertei dlui Cristescu și documente – (hotărâre domnească, act de cununie, de zestre, înscrisuri, jalbe, mărturii, zapise) – 39 originale, copii și concepte – din 1841 februarie 10–1850 februarie 9 – referitoare la vânzarea, cumpărarea, dăruirea unor stânjeni de moșie, a unor părți de livadă, la pricina pentru datorii bănești, pentru hotărnicii de moșii ș.a. ale unor persoane din Armășești, Râmești, Romani, Păușești de Măglași, Stroești.

Documentelor de mai sus li se adaugă: 9 originale și copii din 1851 martie 14–1858 martie 14, 4 referitoare la pricini pentru pământ ale sătenilor din Pleșești, Râmești, Romani, jud. Vâlcea, la închirierea unor livezi către m-rea Hurezi ș.a., 5 originale din 1862 aprilie 10–1879 ianuarie 29 ale unor persoane din comunele Romani și (Seciu), jud. Vâlcea, 17 originale și copii din (1800–1866) referitoare la pricini pentru pământ în moșiile Stroești și Ursești, jud. Vâlcea și 4 documente care conțin liste ale monumentelor istorice din Moldova, Muntenia, Oltenia și Dobrogea.

O colecție care se îmbogățește an de an este aceea care poartă numele istoricului decedat cu șase ani în urmă: George Potra. Dna Ana Potra a oferit spre achiziționare 414 documente prin intermediul a șase oferte făcute Arhivelor Naționale în 1996.

Prima ofertă a dnei Potra conține 52 documente – originale și copii – din 1848–1912.

Un număr de 51 de documente din 1876–1912 – acte de naștere, de vânzare, de împrumut, certificate, declarații, jurnale, ordonanțe de adjudecare, procese-verbale, procuri ș.a. – se referă la moșia Epureni, comuna Epureni, plasa Murgeni, jud. Tutova și la proprietarii acesteia: Manolache Costache Epureanu, fiica acestuia – principesa Elena Bibescu și fiii ei Emanuel și Anton, apoi Dumitru și Suzana Eremia.

Ultimul document al primei oferte a dnei Potra este o scrisoare din 1848 iunie 25, prin care profesorul Nicolae Bălășescu de la Sibiu îi relatează lui (I. H. Rădulescu?), pe care-l cunoaște de 20 de ani, ecoul pe care l-au avut evenimentele din București din 11/23 iunie 1848 și îi povestește ceea ce se întâmpla în Transilvania în scopul „renașterii poporului român“.

A doua ofertă a dnei Potra conține 19 documente originale din 1819–1921, din care două au fost integrate fondului familial Cretzulescu-Lahovary: sunt documente care reflectă preocupările de genealogie familială ale autorilor lor,

George Ion Lahovary, *Arbore genealogic al familiei Lahovary-Socoteanu* și Grigore Pop-Olănescu, *Genealogia Olănescu*, cu notițe și documente.

Această ofertă include și teza de licență a unui nepot al lui Nicolae Bălcescu, Barbu C. Bălcescu: *Inalienabilitatea imobilului dotal*. Teza pentru licență, București, 1901, 48 p., cu dedicația autorului către A. Davis și alte însemnări.

Foarte importantă, prin conținut, dar și prin mesajul transmis, este scrisoarea din 1867 august 30 trimisă de I. Heliade (Rădulescu) fiului său Ionel, prin care îi dă sfaturi pentru activitatea publicistică pe care o desfășoară, îl înștiințează de situația lor financiară și familială, de lucrările Societății Academice ș.a.

La rândul său, Ionel (Rădulescu) le informează pe surorile sale, printr-o scrisoare din 1895 februarie 14, de construcția gării Pantelimon, le dă sfaturi medicale ș.a.

Patru scrisori ale lui Take Ionescu, din 1902–1921, adresate lui Vasile Dumitrescu-Brăila, lui (V. A. Urechea), lui Bădescu se referă la întrunirile (de partid) și la numirea lui Dumitrescu-Brăila ca ministru la Departamentul Cultelor și Artelor.

Cinci scrisori ale mareșalului A. Averescu, în limba franceză – de la Londra, Berlin, București, Schéveningue – către ... (nenumit) se referă la vizita regelui la Londra, ne oferă informații cu privire la familiile Catargi și Bibescu, la obținerea unor posturi, la succesiunea surorii sale ș.a.

Documentelor de mai sus li se adaugă o carte a Părcălăbiei Galați către zapciul Ocolului Mijlocul și căpitanul Constandin Savin în legătură cu publicarea vânzării unor stânjeni de pământ în hotarul moșiei Zmulți și patru scrisori ale lui I. Macriș către Gheorghe Iamandi și ale Subprefecturii plasei Mijlocu către Elena Grecescu privitoare la administrarea moșiei Urdești.

A treia ofertă a dnei Ana Potra cuprinde 21 de documente – originale și tipărituri – din 1840–1935.

O parte din aceste documente – 3 – din 1840 mai 30, iunie 2 și septembrie 25, trimise din București, se referă la moșia Obedinul, zisă Tolu, din jud. Dolj: printr-un zăpis, paharnicul Dimitrie Polizu îi dă pităresei Zinca Bălcescu această moșie și 350 galbeni împărâtești în schimbul casei acesteia din București, mahalaua Boteanu; printr-un alt zăpis pităreasa Zinca Bălcescu vinde această moșie căminarului Mihalache Darvari pentru 1500 galbeni împărâtești; la rândul său, căminarului Mihalache Darvari dăruiește moșia Obedinului maiorului Rascovschi pentru „osebite faceri de bine”.

Un alt document al ofertei dnei Potra este o scrisoare prin care (I.) H. (Rădulescu) îi relatează soției sale, Marița, vizita pe care a făcut-o cu Nicolache Bibescu ș.a. la mormântul lui Mihai vodă (Viteazul).

Documentelor de mai sus li se adaugă 8 scrisori ale lui Nicolae de Voicovici; trimise de la Viena – în perioada 1860 decembrie 17/29–1867 august 11/23 – scrisorile au fost adresate lui Ilie Zamfirescu și lui Constantin Paulescu și se referă la probleme comerciale și familiale.

Alte trei documente – din 1862 februarie 1–1862 martie 21 – se referă la contractul încheiat între Maria Geano(g)lu și maiorul (colonelul) George Manu, contracte care se referă la închirierea unor case din ulița Colței, pe termen de trei ani, cu plata chiriei de 400 galbeni pe an, contract reînnoit potrivit dovezii și mărturiei Mariei Geano(g)lu până în 1868.

Un act și o adresă (al Biroului definitiv al Colegiului electoral pentru județul Vâlcea și a Prefecturii districtului Vâlcea) din 1864 noiembrie 24–1869 noiembrie

26 se referă la alegerea lui Ion Zalomit ca deputat al districtului Vâlcea pentru Camera legiuitoare a României.

Ultimele documente ale acestei oferte a dnei Potra sunt 4 litografii din (d. 1869) – 1935 realizate de maiorul (colonelul) D. A. Pappazoglu (*Regii dacilor și împărații romanilor*, calendar pe anul 1869) și ing. Magnificențiu (*Realizarea triumfului politic al României*).

Cea de-a patra ofertă a dnei Potra cuprinde 21 de documente: o carte domnească, scrisori, o carte poștală, o telegramă și o dovadă trimise la București, Bacău, Botoșani, Galați, Iași, Kissingen, Mogoșești, în limbile română, greacă, turco-osmană, germană și franceză, în perioada 1760–1904.

Un prim document este acela din 1760 august 28. El este o dovadă scrisă în limba greacă, de Constantin (Mavrocordat), vv. al Țării Românești, prin care acesta adevărește că a împrumutat pentru un an o sumă de bani de la George (Mihai) Manu, mare paharnic, cu dobânda de 1% pe lună. Acestui document, care este validat cu un sigiliu octogonal în tuș negru și care dispune de o traducere în limba franceză, i se alătură încă 18 originale și un concept care se referă la aceeași familie Manu.

O carte domnească din 1803 mai 23 ne relevă faptul că Constantin Ipsilanti, vv. Țării Românești, îi întărește lui Mihalache Manul, mare vornic al Poliției, scutelnicii din catastihul vistieriei și îi acordă dreptul de a mai ține 20 de oameni pentru „poslușnicia“ casei sale. Două scrisori în limba turco-osmană din 1823 septembrie 5 (1239 muharem 11) și 1824 octombrie (1240 safer 23) sunt adresate de Hagi Ahmed pașa prietenului său, boierul Mihalache Manu din București; prin intermediul lor, cel dintâi îl asigură pe boierul Manu de sprijinul său în realizarea dorințelor, îl anunță că i-a trimis un cadou.

Alte 15 documente originale și un concept în limbile română și franceză, din 1898 octombrie 2–1904 iulie 13, sunt, în marea lor majoritate, scrisori ale lui Gh. Kogălniceanu, St. Cesianu, (C. Ghica-Deleni), S. Moruzi, C. și Elisa Boerescu, contele de Castillou, George Cananău, A. Xenopol, Dr. Severeanu, G. Sturza, M. Holban adresate generalului (Manu) în legătură cu reacțiile conservatorilor din Bacău la vizita generalului Lahovary, cu problemele pe plan local ale partidului, cu lupta dusă împotriva lui Dissescu, cu interpellarea din Senat a lui P. Grădișteanu, cu alianțele formate în cadrul partidului, cu evoluția vieții politice începând cu 1879 ș.a.; printre documentele mai sus menționate se află și telegrama lui Galaboff, primarul Vidinului, din 1903 februarie 25, prin care acesta îl înștiințează pe generalul Manu că a avut loc un serviciu funebru în onoarea românilor care au luptat la Smârdan, printre care și generalul Manu.

Documentelor referitoare la familia Manu li se adaugă și o scrisoare a lui Ionel (Heliade-Rădulescu) din 1892 noiembrie 1, prin care acesta, aflat la București, o înștiințează pe sora sa, Virgilia, de vânzarea unui loc de la Câmpina, îi transmite vești despre Gr. Zosima, despre Aura, Steluța și Mircea ș.a.

Ultimul document al acestei oferte a dnei Potra este tot o scrisoare, în limba germană, a lui S. Popp, locotenent, către fratele său, H. C. Popp, aflat la Viena, în legătură cu probleme familiale și cumpărăturile făcute de Stan.

Penultima ofertă a dnei Potra, cea de-a cincea, conține 102 documente – o carte domnească și scrisori – trimise de la Berlin, București, Iași, Paris, în limbile slavă, franceză și română, în perioada 1606–1907.

Cel mai important document al acestei oferte este cartea lui Ieremia Movilă, vv. Moldovei, prin care acesta judecă pricina Nastasiei, soția lui Ionașcu Buhuș, cu Odosiia, sora lui Ionașcu Matieșescu, pentru o datorie de bani, pentru care îi

întărește celei dintâi a patra parte din satul Coșuleanii, cu loc de moară; documentul, emis în 1606 (7114) aprilie 29, la Iași, este un original în limba slavă.

Un număr de 31 de scrisori dactilografiate din 1848 ianuarie f.z.–1878 sunt traduceri din limba franceză realizate de Georges N. Grant; sunt scrisori ale lui Ion D. Ghica, Vasile Alecsandri, Ștefan și Alexandru C. Golescu-Arăpila către Nicolae Bălcescu, Costache Negri, Alexandrina Ghica ș.a. în legătură cu evenimentele revoluționare din Țările Române ș.a.

Celelalte documente ale acestei oferte a dnei Potra – 70 – sunt scrisori în limbile română și franceză adresate de către Costică (Manu) părinților săi. O parte – 12 – datând din perioada 1904 martie 23–august 24, de la București și Paris, sunt scrisori al căror conținut se referă la cariera sa diplomatică (venirea lui Mitițileneu la Paris, activitatea desfășurată de el la Legația Română de la Paris și pentru Comisia constituită pentru încheierea unui tratat de comerț ș.a.), la viața politică din România (poziția tatălui său față de politica taciștilor, monopolul politic al Partidului Liberal ș.a.) la întâlnirile, discuțiile și corespondența avute cu Mihai, Dumitru și Elena Suțu, Zoe Sturza, Dimitrie și Eliza Știrbei, Caravia, Ralu Brâncoveanu, Constantin și Olga (Prezan), Alexandru Lahovary, cu mama sa și alți membri ai familiei ș.a.

Alte scrisori, 5, din 1905 mai 10/23–august 10, trimise de același Costică (Manu) de la Paris mamei sale, sunt în legătură cu starea de sănătate a amândurora, cu plecarea mamei sale la Ems, cu viața artistică și intelectuală a Parisului (spectacolele de operă, seratele la care participă (G.) Enescu, întâlnirile cu Olga și George Miculescu, cu Elena Sturza, Adina Moruzi, Dimitrie Ghica, Maria și Raoul de Montesquieu ș.a.), cu activitatea sa de secretar la Legația Română de la Paris (posibilitatea unui tratat de comerț cu Germania) ș.a.

Un număr de 28 de scrisori, din 1906 mai 20/iunie 2 – decembrie 28, sunt adresate, din Berlin și Paris, de Costică (Manu) părinților săi în legătură cu activitatea sa la Legațiile Române din cele două orașe, cu situația politică din România, cu atitudinea defavorabilă României din presa franceză, cu întâlnirile și evenimentele mondene: Ghiculeștii, Sturzeștii, prinții Știrbei, soții Arendt, Dimitrie Suțu, Constantin Miculescu, coloneii Burghel, Aurel Dumitrașcu, Bassarabescu ș.a.

Ultimul grup de scrisori – 25 – din 1907 ianuarie 10/23–august 10/23 sunt trimise de Costică (Manu) – aflat la Berlin – părinților săi și se referă la modul în care erau tratați românii în societatea germană, la intenția de a scrie o biografie a tatălui său, la corespondența cu Duiliu Zamfirescu, la întâlnirile și dîneurile avute (cu George Balș, George Știrbei, Barbu și Nadia Știrbei, Alexandru Sturza ș.a.).

A șasea ofertă a dnei Potra conține 199 documente – 4 originale și 195 copii – din 1810–1935.

Cele 195 de copii sunt documente trimise de la Brăila, București, Craiova, Golești, Paris, Pitești, Viena, Torino ș.a., în perioada 1810–1907, și reprezintă corespondența familiei Golescu cu familiile Brătianu, Grant, Bataillard ș.a. în legătură cu Unirea Principatelor ș.a. Copiile, dactilografiate, sunt în limba franceză, dar beneficiază de traducerea în limba română a lui Georges Grant.

Din (cca 1900) este un afiș-reclamă tipărit, referitor la deschiderea băilor minerale de la Strunga, lângă Tg. Frumos; în afiș se indică tratamentul și facilitățile de care vor beneficia cei care îi dau curs; oferta dnei Potra mai cuprinde un manifest tipărit în limba maghiară privind Transilvania din (d. 1921 ianuarie 6).

O scrisoare din (1907) aparținând inginerului Nicolescu-Magnificentius, „regele condeului“, este un document prin care acesta solicită reginei Elisabeta

acordarea unei audiențe în scopul de a-i prezenta opera sa, a cărei descriere o și face în cuprinsul acestei scrisori.

Ultimul document al ofertei dnei Potra este o scrisoare din 1935 iulie 2, în limbile franceză și engleză, trimisă de Darita?, din Denham, Marthei (Bibescu); scrisoarea se referă la sosirea celei din urmă în Anglia, la pierderea suferită și la prezența lui Patrick în Scoția.

Colecțiilor de Documente moldovenești și muntenești li s-au adăugat documentele conținute în ofertele dnei Paulina Mircea și dlor Mihai Stratulat și Iacob Furtună.

Oferta dlui Mihai Stratulat conține 6 documente originale din perioada 1825–(1867), cinci dintre ele având sigilii orașenești în fum și în tuș.

Documentul din 1825 martie 19 reprezintă o dovadă a Epitropiei târgului Bârlad prin care se adeverește că Pavel Duca și Avram tăbăcar au plătit pentru stânjenui de pământ pe care i-au cumpărat din vatra orașului Bârlad.

Un alt document, din 1849 ianuarie 20, este un zăpis prin care Ioniță Popa, mazil din satul Bogdana, ocolul Similii, ținutul Tutovei, vinde lui Sterie Stoianovici casele sale din mahalaua Căcancii de Sus, din orașul Bârlad cu 1800 lei, case pe care el le cumpărase de la Safta, fiica lui Avram tăbăcarul și de la mama ei, Anița Avrămoae; zăpisul este adevărit de Epitropia moșiei târgului Bârlad din 23 ianuarie și 20 mai.

Actul din 1853 martie 22 este acela prin care Sterie Stoianovici vinde postelnicului Andronache Donici un loc sterp în mahalaua Căcăcini, cu 35 galbeni (locul fusese cumpărat de la Ioniță Popa); și acest document este adevărit de Epitropia orașului Bârlad, în 1853 martie 22 și în 1855 decembrie 12.

Cel de-al patrulea document – din 1860 mai 19 – se referă la vânzarea unei părți de loc din mahalaua Căcăcina de Sus – 37 stânjenui de pământ cu 1100 lei; vânzător este Ion Petre, iar cumpărător același postelnic Andronache Donici, după cum același Andronache Donici este și cumpărătorul unui loc din orașul Bârlad, al Ilincăi, fiica lui Ioniță Popa, din Bogdana, cu 1300 lei, prin actul din 1864 decembrie 9, adevărit de Casa proprietății orașului Bârlad din 10 decembrie.

Ultimul document al ofertei dlui Stratulat este un Prognosticon întocmit de (învățătorul) G(heorghe) Slătineanu [1848–1912] – învățător la Școala primară a mănăstirii Probota (1864–1869) și la Heci, comuna Lespezi (1869–1872), preot (1872–1912) – pentru anii 1814–1841.

Toate aceste documente „au completat” Colecția Documente moldovenești.

Oferta dnei Paulina Mircea, soția regretatului profesor Mircea T. Radu, conține 25 de documente – o traducere, originale și copii din 1594 (7102)–1922 și o evanghelie tipărită în 1699, documente care au fost integrate colecțiilor Documente muntenești și Documente moldovenești și fondului doăumentar al Arhivelor Naționale.

O însemnare din 1779 mai 12 – probabil a unui membru al familiei Arăpeștilor – ne dă ocazia să luăm cunoștință de alte 38 documente: rezumate și mențiuni ale unor scrisori, zapise, cărți domnești ale lui Vasile Lupu, Gheorghe Duca, Ion Mavrocordat, Constantin Racoviță, Ion Radu Mihnea, Simion Movilă, Ștefan Tomșa, vv. al Moldovei, pentru moșia Lămășeni de la Suceava din 1606 (7115)–1773; aceste 38 de documente au fost trimise vătafului moșiei Lămășeni pentru că îi erau necesare la hotărnicia moșiei.

Oferta dnei Mircea conține, în traducere, o carte a lui Mihai, vv. Țării Românești, din 1594 (7102) f.1.1, prin care acesta întărește Nanului și fiilor lui o vie cumpărată la Gureni, moșiile din Peștișani, Grumulia ș.a.

Documentelor de mai sus li se adaugă o serie de zapise: cel din 1637 (7145) mai 5, prin care Isaia, Vasălie și Ifrim, copiii lui Dumitru și ai Nistorei din Măstacăn mărturisesc că au vândut partea lor de ocină lui Grigoraș Cobejan, zăpissul din 1648 (7157) noiembrie 13, prin care Ionașcu armaș cu soția lui adevăresc că au dăruit nepotului lor Vasile o parte de ocină în Zahoreni, o însemnare din (1650) privitoare la vânzarea unor părți din satul Voiniaga, fostă moșie a Roșceștilor, zăpissul din 1779 (7287) aprilie 28 prin care Constantin diacon, fiul lui Ion Poiețile, adevărește că i-a dat lui Lăscărache Rosthat o parte din moșia sa Măstacănu, ținutul Bacău.

În cuprinsul ofertei dnei Mircea se află și originalul hotărârii lui Alexandru (Ipsilanti), vv. Țării Românești, din 1781 iulie 14, prin care acesta poruncește lui Dumitrache Varlaam, fost mare paharnic, și lui Dumitrache, fost mare stolnic, să meargă la fața locului și să cerceteze pricina pentru hotărnicia moșiei Megiești dintre cetașii de la Bolintin, jud. Ilfov și marele logofăt Grigorie Băleanu; documentul este sigilat cu un sigiliu oval în chinovar.

Un alt document, din 1794 mai 2, conține 8 rezumate din perioada 1638 [7(1)46–1692(7200)]; ele sunt scrisori de danie și de cumpărătură luate de Ionașcu (Arapul) spătar? de la mătușa sa Safta, jupâneasa lui Mihalache blănariul din Suceava pentru judecata pe care o are pentru niște țigani.

O însemnare de la (sf. sec. XVIII) referitoare la pământurile vândute sau dăruite de Ana și Luana, fiicele Candachiei ș.a. în moșiile Negulești, Măstacăn, Portărești, Glodul ș.a., un plan de la (1800) al moșiilor Zahoreni, Dumușeni pe apa Volovățului, o listă din (1807) cuprinzând cheltuielile făcute de ... (neiscălit) în pricinile de judecată pentru moșiile Zahoreni, Dumușeni și Teșcurenii, veniturile acestor moșii, socotelile avute cu Ioniță Toma pentru venitul Lămășenilor, Zahorenilor, Dumușenilor și Teșcurenilor, sumele de bani pe care le au (Arăpeștii?) în aceste moșii vin să se adauge documentelor mai sus-menționate.

Alte 15 documente de după 1800 se referă la: socotelile lui Fotache Ciușgur? cu Mărioara Arăpoaia, cumnata sa, pentru hotărnicirea și venitul moșiei Lămășeni (1815 februarie 25), o scrisoare prin care Paraschiva din Marco dăruiește un țigan surorii ei Mărioara (1817 martie 4, Răpujineți, (Cernăuți)), o adevărință referitoare la o judecată pentru plata a 40 de taleri (1824 f.l. 17), o însemnare a lui Gheorghe Roșianu de dajdia plătită de satul Timișani (jud. Gorj) (1825 aprilie 6), o scrisoare legată de măsurarea unor stânjeni de pământ în hotarele Bădiceni și Prîboiești (1827 octombrie 17), o poruncă a subeărnuirii plasei Ocolul (jud. Gorj) de aducere la judecată (1849 septembrie 5), o dovadă de efectuare a unei plăți (1854 ianuarie 18), o jalbă a sătenilor din Sănătești (jud. Gorj) prin care roagă să se facă cercetare a pogoanelor de pământ pe care le dețin ((ante. 1858 iunie 7)), un înscris prin care Costandin și soția sa Uța vând un pogon de pământ (din Tg. Jiu) (1859 octombrie 11), 5 adrese ale Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice către dra Lucia Ispirescu (1895–1901) în legătură cu numirea sa ca institutor și un decret din 1922 al regelui Ferdinand de numire ca membru al Ordinului „Coroana României” în gradul de ofițer a lui Mircea Vasile, institutor.

Tuturor documentelor de mai sus li se adaugă o valoroasă „evanghelie învățătoare” tipărită în 1699, în limba română, în Belgrad, cu blagoslovenia lui Kîr Athanasie, mitropolitul țării, având 412 f.

Cele trei oferte ale dlui Iacob Furtună, care conțin 278 de documente, au îmbogățit, de asemenea, colecțiile de Documente moldovenești și muntenesti și fondul documentar al Arhivelor Naționale.

Prima dintre ofertele dlui Furtună conține 24 de documente – originale și copii – din 1778 – (d. 1900).

Din 1778 iulie 6– 1828 ianuarie 31 sunt 19 copii în limba rusă ale unor hrisoave ale lui Alexandru și Constantin Moruzi, vv. ai Moldovei, zapise, contracte, hotărnicii referitoare la stânjeni de pământ ai lui Manolache Donici ș.a.

Oferta dlui Furtună conține și o serie de reflecții filosofice ale mamei lui... asupra caracterului omenesc ș.a. în limba franceză din (cca 1800), având 52 f.

Fondului documentar al Arhivelor Naționale i s-au adăugat 3 lucrări din această ofertă: 1. *Diferite proiecte de legi administrative și judiciare după 1831*, tipărită, 64 f, conținând: Regulament și sfaturile orașenești de prin orașele Principatului Țării Românești, Proiect pentru angrajul de la portul Brăilei, Proiect asupra datoriilor procurorilor, Proiect pentru îndreptarea orânduiei țiganilor, Proiect pentru ertarea de vârstă, Proiect pentru pedepsile arestaților gâlcevitori, Proiect pentru obșteasca epitropie, Regulamentul școalelor, Orânduiei îndeplinitoare ale Regulamentului Temniților; 2. *Diferite proiecte de legi din anul 1832 în spiritul prevederilor Regulamentului Organic*, tipărită, 43 f, conținând: Proiecte de legi referitoare la adăugarea lefilor, la osebirea căderilor și datoriilor între partea judecătorească și otcârmitoare a județelor, la deosebirea judecătoriei Ilfovului în trei despărțituri, la împuternicirea cutiilor satelor, la mezaturi, la stricăciunile pricinuite din partea vitelor la feluri de semănături și roduri, la chipul întocmirii dorobanților și pentru datoriile acestora în slujba săvârșitoare, la măsuri obștești prin sate spre asigurarea lor despre făcătorii de rele, la institutul sârmanilor copii, la casa cerșetorilor, la casele de ajutoarele ce sunt a să împărți săracilor la oarecare zile de praznic, cum și bisericilor și schiturilor ce n-au nici un fel de venit; 3. *Regulament ostășesc pentru miliția pământescă a Prințipatului Valahii*, tipărită, 27 f, (cca 1835).

Această ofertă a dlui Iacob mai cuprinde și un registru de cheltuieli rare sau extraordinare pe anii 1800–1900 al casei lui ..., ginere al Mariei Nanu (frate cu Iancu, soț al Adelei, cumnat lui Iorgu).

A doua ofertă a dlui Furtună conține 232 documente – originale, copii – din 1661 (7169)–1912.

Un număr de 15 documente – originale și copii în limbile română și rusă – carte de volnicie, hotarnică, scrisori de învoială, zapise, contract – din perioada 1661 (7169)–1845 se referă la vânzări și schimburi de moșie în Dealul Pânteii, ținutul Orhei, la hotărnicirea moșiei răzeșilor Săpoteni de moșia Horodiște a medelnicerului Iacovache Carp, la delimitarea aceleiași moșii de cele ale spătarului Manolache Donici, la cumpărarea venitului Săpotenilor de către Enachi Hrânaciul ș.a.

Un alt set de documente – 33 originale și copii în limbile română și greacă – contracte, zapise, adeverințe, rapoarte ș.a. din perioada 1811–1902 – se referă la moșia Zâmbreasca (jud. Teleorman), la moara de la Țigănești (jud. Teleorman) a slugerului Marin Butculescu, la problema vânzării moșiei Cornățelu, jud. Dâmbovița, la ciuma din 1830 din jud. Teleorman.

Alte 9 documente – zapise, mărturie ș.a., originale și copii, în limbile română și germană, din 1825–1879, se referă la vânzarea unor stânjeni de pământ din Nepolocăuți (țin. Cernăuți), la înaintarea în grad a lui Dimitrie Ghițescu, la plata datorii pe care o avea Cost. Brătianu la Ioan Coculescu ș.a.

Din 1855–1912 sunt 26 documente – acte de proprietate, adrese, hotărâri judecătorești ș.a. care se referă la exproprierea unei părți din moșia Belitori,

jud. Teleorman, la ieșirea din indiviziune pentru partea din moșia Mihălțeni, plasa Măicănești, jud. Râmnicu Sărat a familiei Ghica ș.a.

Alte 36 documente ale ofertei dlui Furtună, adrese și cereri din 1873, se referă la primăria Galațiului; 20 de documente din 1873–1908 se referă la moșiile Codrești sau Ciorăști-Mihălțeni și Rizoiaia, jud. Râmnicu-Sărat, la reprezentarea intereselor Zoei Gannay de către Mihail C. Suțu.

Din 1897–1912 sunt 93 scrisori și adrese – corespondența Zoe (Ghica) Gannay–Mihail C. Suțu ș.a. referitoare la moșiile celei dintâi ș.a. – sunt originale și copii în limbile română, franceză și germană.

Ultima ofertă a dlui Furtună, și totodată cea din urmă prezentată, conține 22 de documente din 1793 (7301)–(d. 1907) (în marea lor majoritate zapise).

Din 1793 (7301)–1831 sunt 4 zapise prin care se vând stâneni de pământ din funiile Stoicească și Dărulească, se adeverește împrumutarea unei sume de bani. Un număr de 12 documente din 1833–1837 reprezintă corespondența dintre Departamentul Logofetei Trebilor Bisericești și Instrucțiunii Publice și Departamentul din Lăuntru, corespondență care se referă la depunerea jurământului de către toți angajații celui dintâi departament, la persoanele numite în funcții: Ioan Costacopulu, Grigore Costescu ș.a.

Oferta dlui Furtună mai conține și copia unei hotărâri a Divanului domnesc al Moldovei din 1843 decembrie 24 în pricina dintre Mihalache Curt, ispravnicul Petrache Grigore și serdarul Constantin Petru pentru împresurarea unui loc de dughene din târgul Focșani, lista atestatelor lui Alecu Burchi (d. 1850) – absolvent al Colegiului Sf. Sava, planul – 1873 – proiectului de împărțea a moșiei Mihălțeni, jud. Râmnicu Sărat, între familiile Ghica și Gherman, două afișe – (1886) – ale Comitetului opoziției unite din Iași către cetățenii orașului, afișe apărute cu ocazia vizitei regelui Carol I la Iași și, în final, scrisoarea (1907) lui I. Teodoriu către Nicolae Iorga, prin care îi anunța trimiterea unei sume de bani din partea studenților români din Berlin pentru familiile celor morți în timpul răscoalei din 1907.

Documentele amintite mai sus constituie un fond documentar deosebit de interesant; nu au fost prelucrate în totalitate datorită numărului lor mare, dar sperăm ca în curând să poată fi puse la dispoziția celor care vor să descopere multe din tainele trecutului și prezentului existenței noastre.

ANCA-ANDA MIHALCEA